

Pārresoru koordinācijas centrs

SADARBĪBAS PLATFORMAS “DEMOGRĀFISKO LIETU CENTRS” 20. SĒDE

2017. gada 21. decembrī, plkst. 15.00 – 16.30

Jēkaba ielā 16, 221. telpā

PROTOKOLS

Sēdes dienas kārtība

1. Pētījuma “Pašvaldību politikas instrumenti aizbraukušo iedzīvotāju remigrācijas veicināšanai” rezultātu prezentācija;
2. Citi jautājumi.

Sēdi vada:

Imants Parādnieks, sadarbības platformas “Demogrāfisko lietu centrs” (DLC) vadītājs

Piedalās:

Ekspertu sadarbības platformas “Demogrāfisko lietu centrs” dalībnieki un to pilnvarotie pārstāvji:

N. Jirgensone – Pārresoru koordinācijas centra (PKC) Attīstības plānošanas nodaļas konsultante

P. Leiškalns – Sociālo lietu eksperts

I. Mežs – LU EVF Ekonomikas un vadības zinātniskā institūta pētnieks, demogrāfijas jomas eksperts

Nepiedalās:

L. Āboliņa – Labklājības ministrijas (LM) Valsts sekretāra vietniece

K. Enģelis – Labklājības ministra padomnieks

K. Ploka – LM parlamentārā sekretāre

J. Plūme – Finanšu ministrijas (FM) Valsts sekretāra vietniece budžeta jautājumos

E. Pole – Veselības ministrijas (VM) Valsts sekretāra vietniece stratēģiskās plānošanas un resursu vadības jautājumos

E. Putra – FM parlamentārais sekretārs

E. Upīte – Ministru prezidenta padomniece juridiskajos jautājumos

Citi sēdes dalībnieki:

Oksana Žabko – Baltic Institute of Social Sciences pētniece

Protokolē:

Dace Valte-Rancāne (PKC)

Sēdi sāk plkst. 15.10

1. PĒTĪJUMA “PAŠVALDĪBU POLITIKAS INSTRUMENTI AIZBRAUKUŠO IEDZĪVOTĀJU REMIGRĀCIJAS VEICINĀŠANAI” REZULTĀTU PREZENTĀCIJA

(Oksana Žabko)

Prezentācija: Pētījuma “Pašvaldību politikas instrumenti aizbraukušo iedzīvotāju remigrācijas veicināšanai” rezultāti

Izsakās: I. Parādnieks, N. Jirgensone, I. Mežs, P. Leiškalns

Galvenās tēzes:

- 1) Pētījuma mērķis – analizēt pašvaldību politikas instrumentus, kas vērsti specifiski uz aizbraukušo iedzīvotāju atgriešanās veicināšanu, identificēt veiksmes stāstus, labo praksi;
- 2) 80% aptaujāto pašvaldību atzina remigrācijas aktualitāti, 20% pašvaldību tā nav aktuāla saistībā ar iedzīvotāju skaita pieaugumu iekšzemes migrācijas rezultātā (Pierīga), tomēr 86% pašvaldību remigrācijas veicināšanas pasākumi nav iekļauti attīstības plānošanas dokumentos, un attiecīgi 43% pašvaldību ir notikuši sporādiski pasākumi, kas vērsti uz iedzīvotāju atgriešanos;
- 3) Būtiskākais lūzuma moments atgriešanās lēmuma pieņemšanai ir laiks, kad bērniem jāuzsāk skolas gaitas, kas saistīts ar vecāku vēlmi, lai bērni mācītos latviešu valodā, augstu novērtētu un nedārgu interešu izglītību Latvijā, kā arī neapmierinātība ar ārvalsts izglītības kvalitāti/sistēmu; Citi iemesli – emocionālās saites ar Latviju, krasa radnieku (vecāku) veselības pasliktināšanās, kad ģimenei jāatgriežas ļoti ātri;
- 4) Remigranti paši kā riskus atkārtotai emigrācijai min: sabiedrības, iestāžu neieinteresētā, nogaidošā attieksme, nespēja nodrošināt pierastu labklājības līmeni);
- 5) Pašvaldības pieturas pie pieejas, ka visiem novada iedzīvotājiem ir tiesības uz vienādu atbalstu, un remigranti kā grupa nav īpaši izceļami; līdzīgs viedoklis dominē arī pašu remigrantu vidū;
- 6) Par informācijas ieguvu – atzīmēts, ka remigranti parasti paši spēj iegūt vajadzīgo informāciju, tomēr ja vēršas pie atbildīgajiem dienestiem Latvijā, bieži nesaņem gaidīto atbalstu (nezina atbildes, sūta pie citiem kolēģiem);
- 7) Identificētās remigrantu vajadzības – atbalsts nodarbinātībai un darba videi, uzņēmējdarbības uzsākšanai, t.sk. konsultatīvais atbalsts par nodokļu jautājumiem un atbalsts mājokļa jautājumā;
- 8) Būtiski, ka atšķiras pašvaldības vīzija par novadā pieejamo (darbs, mājoklis, pakalpojumi vienuviet) no remigrantu taktikas (mājoklis, darbs un pakalpojumi var atrasties dažādās vietās, novados), jo remigranti ir mobilāki. Tāpēc būtiska ir sadarbība starp pašvaldībām, jo remigrantam var interesēt arī atsevišķi blakus novadā pieejamie pakalpojumi;
- 9) 75% pašvaldību tuvākajos 5 gados netiek plānoti atbalsta pasākumi iedzīvotāju remigrācijai, kā galvenie iemesli tiek minēti – remigranti var atgriezties pašu spēkiem, finanšu trūkums atbalsta sniegšanai, nav pašvaldības funkcija, nav speciālistu, nav piemēru/ informācijas kā to darīt, nav aktuāli;
- 10) Remigranti uzsver, ka ir būtiski uzturēt saikni ar diasporu; vienlīdz svarīgi ir Latvijā runāt par pozitīvo remigrācijas pieredzi, mazināt stereotipu, ka aizbraucēji ir neveiksminieki; jāmazina polarizācija sabiedrībā;
- 11) 63% remigrantu uzskata, ka nacionālais/ reģionālais koordinators, kas spētu sniegt konsultatīvu un finansiālu atbalstu, ir atbalstāma iniciatīva;

12) Tikai 9% pašvaldību uzkrāj informāciju par remigrantiem; uzsver, ka informācija par remigrantu bērniem meklējama izglītības sistēmā; problēma ir tajā, ka cilvēki neaktualizē informāciju par savu deklarēto dzīvesvietu.

DLC nolemj:

- 1.1. Jāapsver Daugavpils, Kuldīgas, Cēsu un Jelgavas iekļaušana pilotprojektā. Nepieciešams iekļaut arī lauku novadus, ne tikai pilsētas;
- 1.2. BISS pārstāvei O. Žabko izvirzīt 10 pašvaldības, kuras dažādas argumentācijas dēļ (motivācija, iestrādes, labais piemērs, vēlme) būtu izskatāmas projekta kontekstā līdz gada beigām;
- 1.3. N. Jirgensonei pēc dažādiem pētījuma griezumiem atlasīt TOP10 pašvaldības, kuras izskatīt kā kandidātus remigrācijas koordinācijas pilotprojekta īstenošanai;
- 1.4. Organizēt sanākumi ar LPS un pašvaldībām, kuras tiks iesaistītas pilotprojektā, 2018. gada sākumā;
- 1.5. BISS izveidot pētījuma prezentāciju speciāli pašvaldību sanāksmei.

2. CITI JAUTĀJUMI

(I. Parādnieks, N. Jirgensone)

I.Parādnieks atgādina DLC dalībniekiem par iespēju deleģēt uz sanāksmēm citu pārstāvi, ja kādu iemeslu dēļ oficiālie dalībnieki sanāksmē nevar piedalīties.

Sēdi slēdz plkst. 16.30

Sadarbības platformas “Demogrāfisko lietu centrs” vadītājs

I. Parādnieks

Sagatavoja:

D. Valte-Rancāne, 67082975

PKC Attīstības uzraudzības un novērtēšanas nodaļas konsultante

dace.valte@pkc.mk.gov.lv

